

Br. Theofil

Marie Wardová

VÍTĚZOVÉ

Archiv „Vítězné“ - Olomouc.

BR. THEOFIL

MARIE WARDOVÁ

1939 - VÍTĚZOVÉ, OLMOUC

V ANGLII.

Královna Alžběta štvála katolíky jako zvěř. Lid očekával s hrůzou události příštích dnů. Nikdo si nebyl jist životem, neboť zrádci konali své dílo znamenitě.

Církev se stáhla z prostor chrámových v soukromé kaple nebo sály venkovských panských sídel. Tu a tam pádil za mlhavých večerů jezdec s kloboukem vtlačným hluboko do čela a pátravě hleděl, není-li sledován. Konečně stanul. Na dané znamení zaskřípala těžká vrata a muž byl s nápadnou uctivostí vpuštěn na dvůr.

Místnost byla již připravena k bohoslužbě, okenice zavřeny a zatím co host oblékal ornát, nejvěrnější z čeledi bděli na hradbách a cimbuří hradu. Věřící z blízkého i širšího okolí se již dávno sešli.

Tichem, jež zvyšovalo ještě napjetí z nebezpečí, nesla se slova útěchy, lásky a příslibů Božích. Skloněné hlavy, ruce křečovitě sepjaté a tam opět žhnoucí oči dávaly tušiti mohutnost vnitřní reakce na slova knězova. Hoši sledovali s utajeným dechem každý pohyb sluhy Páně a rozněcovali svá srdce vidinami hrdinství, jež se nutně pojila k postavě každého kněze. Toužili po větrných projížďkách před zraky pronásledujících, po lstivých úskocích, jimiž se v posledním okamžiku vytrhovali z rukou nepřatel.

A staří? Ti viděli v duhových barvách slz pohodu nedělních jiter, kdy země urosena a svěží naslouchala hlaholu klášterních zvonů, které dojímalý duše jako zpěv žalmů. — „Ach, Bože, proč jsi nás opustil? Kde jsou časy svobodného vyznávání víry! Ale vždyť Ty, Pane, jsi včera

jako dnes, milující, všemocný, jenž dáváš sílu a i ze smrti nalézáš východiště!" Proud živé vody z neznámých hlubin duše jako tepelná vlna zahřál chladnoucí srdce a pozvedl klesající naděje. Zase bylo možno žít, vrátit se do svých příbytků, snášet příkoří, drancování i nejistotu dne a hodiny.

V takových poměrech žila do pěti let v rodném zámku v Old-Mulfordu malá Marie Wardová. Její matka Uršula, vyčerpána ustavičnými domovními prohlídkami, nočními návštěvami, chvěla se při každém ohlášení nového hosta. V noci štěkot chrtů vytrhoval ji z mučivých snů, v nichž zřela svého chotě v temných kobkách Toweru.

Jak vroucně milovala sira Marmaduka Warda! Vždyť on byl klid sám, jež vyléval měkkým pohledem modrých očí, širokými, smělymi a přece tak ukázněnými pohyby. Jak radostno bylo pohledět, když dováděl s dětmi v zahradě, dáváje průchod zvučnému smíchu, jenž hlaholil parkem jako fanfáry vítězného, mladého mužství.

Srdce jí jihlo blahem a trnulo úzkostí. Ne, maličká musí z domu! Ona již příliš pozoruje. Včera v noci vstala z postýlky a chtěla vidět duchovního Otce. Její žvatlavost se stává nebezpečnou.

Po poradě s manželem rozhodnuto, že dcerka bude dána k babičce do Ploughland Hallu.

Babička byla stará dáma, jejíž temné, zapadlé oči podezíravě hleděly na své okolí. Nebylo ani divu. Vzato úhrnem, prožila čtyřicet roků ve vězení pro svatou víru. Mluvila málo, její život zvnitřněl. Jako by prodlévala na zemi jenom z vyššího rozkazu. V noci, když se maličká probudila, vidala babičku klečeti v koutě, pobledlou, s pažema rozpjatýma, šeptající a sténající. Nerozuměla tomu, její rozvíjející se mysl byla

postavena před záhadu. Těch bylo v babiččině domě více.

Některé dny se téměř nejedlo. Stůl byl jako obvykle prostřen, ale podávána byla pouze zelenina a suchý chléb. Šluha naplnil poháry studenou vodou. Marie musela sice svůj talířek, bohatě naplněný výživnou, zvláště pro ni vařenou stravou, vyprázdniti, ale konečně si jednou dodala odvahy a řekla: „Babičko, když ty nic nejíš, já také nebudu.“

Spolustolující udiveně vzhledli k malé dívence, ale babička radostně přikývla: „To je vzácná milost, když takové dítě z vlastní vůle přivyká postům.“

Od toho dne směla dívka jísti jenom chléb a polévku, kdykoliv tak učinila babička. Jak byla proto hrdá!

Čas plynul děťátku v tichém přítmi pokojů a na cestičkách pustnouceho parku. Žila vlastně velmi osamoceně, proto všechny smyslové postřehy byly pevné a vlnily hladinu duše. Nerozptylovaly, naopak byly jiskrami, které zapalovaly nitro. Vše neživé k Marii mluvilo, tu řečí jemnou, při níž mysl vzlétala k Otci všehomíra, tu tóny drsnějšími, jimiž se dítěti dospívajícímu srdce otrásá, svírá, až konečně tajemným přerodem ztvárněno zardívá se jako jablko z rajského stromu poznání.

Přišel dopis z domova. Nehlučně se Marie rozloučila s místem a lidmi, mezi nimiž dospěla. Doma ji čekalo překvapení. Přivítal ji malíčkový bratříček a pak se tu setkala s mladíkem usměvavých očí, kostnatých údů a téměř platinových vlasů.

Když poznala důvod návštěvy Mastera Redshawa, vůbec se nedivila, vždyť její matka byla již ve čtrnácti letech vdovou. Ba, možno prozradit, že se potají o svého snoubence velmi zajímala. V její obraznosti byly věrně zachyceny ještě dětsky zardělé tváře Redshawovy i úlisně

nasazující se chmýří nad měkkými rty. Dovedla si vybavit pohyby jeho nohou ve vysokých, vrzajících botách, i odstín osmahlých rukou, jež tak pěkně svíraly otěže koní.

Jednoho večera, nevědouc, jak se to stalo, pocítila v těsné blízkosti své tváře samet pleti Redshawovy, žhnoucí svůdným teplem lidské krve. Prudce uhnula hlavou, ale tak, že zachytila jeho roztoužený pohled. Po této zkušenosti varovala se zůstatí se snoubencem o samotě.

Příhoda tak obyčejná ve styku mladých lidí sice bleskurychle ve svém skutečném trvání minula, ale její odlesk zanítil fantasií a odtud postupně srdce, smysly a omámil duši.

Když přišel náhle posel z Londýna, který odvedl druhý den Redshawa, pocítila Marie po prvé drtivou bolest lásky. Nemohla zapomenout, nedovedla dáti jiný směr svým myšlenkám, jež kroužily nespoutaně kolem osoby milého hochy.

Stokrát denně se zastavila u okna, jímž na posled uviděla dva temné jezdce, kteří pak zmizeli za vyprahlým pahorkem. A bolest neustávala.

Pak přišla rána, a to tak mocná, že Marie pohltila v zalknutí výkřik. Master Redshaw se v Lincolnshiru zasnoubil.

Až ohromení přešlo a rozum počal opět pracovati, první, co pocítila nejtěživěji, bylo zahanbení. Otec staženými svaly v tváři dusil vnitřní bouři a matka plakala.

Marie musila ven, ven do širého prostoru pod olověné mraky, jež slibovaly vydatný déšť. Když první vodní kapky jí svlačily čelo, šlehla Mariiným svědomím věta nejzávažnější: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši mysli své, z celé duše své, ze vši síly své.“

Překvapena stanula. „Což Marie, nemyslíš, žeš milovala Redshawa více, než je člověku do-

voleno milovat člověka? Bůh jediný zná únosnost lidské přirozenosti. On ví, co je člověku zdrávo, proto mu z otcovské lásky zjevil v příkázáních meze, jejichž překročení znamená vždy ztrátu a bolest."

„Tedy vinna jsem já sama, zdroj svého žalu jsem si vykopala jako studnici hlubokou, v níž jsem doufala najít vodu potěšení, ale Ty, Pane, jsi mi v pravý čas ukázal neplodnost mého toužení dříve, než jsem klesla vysílena se srdcem vyprahlým, jež by již nemělo síly vrátit se k věcem prvním, k Tobě."

Když matka s rozpačitým úsměvem chtěla jakousi řeči Marii dodat důvěry v budoucnost, byla již tato v nitru vyrovnána a klidným tónem odpověděla: „Nevím, máti, proč bychom měly mluvit o Redshawovi, není nám potřebí jeho, ani kohokoliv jiného."

Pronásledování katolíků mohutnělo. Mnoho známých z nejpřednějších rodin bylo odvedeno do podzemí Toweru. Zdálo se, že zrada se plouží kolem rodiny Wardovy, proto jednoho dne byly naloženy věci a malá výprava se hnula na sever.

Marie zůstala v Harewellu u paní Aldringtonové, otec s matkou odjeli dále.

V Harewellu měla Marie na svátek Narození Panny Marie přistoupení k prvnímu sv. přijímání. Předvečer toho dne byl neklidný. Studený vítr ostře hvízdal mezi vysokými střechami a otrásal okenicemi kaple, kde právě Marie klečela. V tom proniklo z venku vysoké zapísknutí. Marie naslouchala. — Jest to snad znamení kněze, který se měl tajně k zítřejší slavnosti dostavit? Rychle vyběhla před bránu.

Čekal na ni jezdec v tmavém šatě s dopisem v rukou. Prý jí má přičísti vzkaz otcův, ale list z rukou vydati nesmí. Marie stojíc vyslechla zprávu otcovu, který ji žádal, aby okamžitě přijela za ním a matkou, aby poslušna vůle rodičů

zasnoubila se s mužem vysokého postavení a rodu.

Pak se posel uklonil a když Marie se vzpřímila, neviděla nic, než chvějící se listí na stromech a prázdnou cestu. Hrůza ji obešla. Úprkem opouštěla místo. Paní Aldringtonová, ač seděla u okna, neviděla a neslyšela nic. Pokřičovala však sebe i třesoucí se dívku a vykropila svěcenou vodou všechny místnosti.

Tušení je nezklamalo. Psaly siru Wardovi, jehož příhoda velmi udivila, neboť on nikoho za Marii neposílal, ani žádného listu nepsal.

Marii bylo šestnáct roků; věk, v němž mnoho dívek vstupovalo v manželství a mnoho jiných bylo již matkami. Doufala, že svou lhostejností odradí brzy všechny mladé muže, ale když otcovy rozhorlené řeči situaci mravně vážaly a ztěžovaly, prchala znenáhla její svěžest, oči zpod tmavých kruhů unaveně zíraly a tváře zšedly. Otec uznal, že Marii je třeba klidu a změny prostředí.

Tak se stalo, že jednoho rozjásaného jarního jitra přijela do Babthorpu k svým příbuzným. Jak vlídného přijetí se jí dostalo ve veliké hale, plné bratranců a milých sestřenic! Připadalo jí, jako by tu odjakživa byla. Strýc sir Ralph, učenec, ji srdečně objal a teta lady Grace Marii svou neutuchající švitorností a upřímnou srdečností přímo okouzila.

Denní život v tomto domě byl velmi rušný. Ráno byla o šesté hodině sloužena mše sv. pro služebnictvo a v osm druhá. Kdo mohl, zúčastnil se obou. Téměř ustavičně byl v domě přítomen některý kněz. I když zde na severu nebylo tak otevřeného nebezpečí jako v jiných místech Anglie, přece bohoslužby byly konány při zavřených a dobře hlídaných branách.

Dosud poznala Marie duchovní a náboženský život jako děje tajemné, výhradně vnitřní záležitosti jedinců, ale zde u tety jej viděla po prvé

jako nepostradatelnou složku skutečného života. Nebylo chvíle, aby někdo neklečel v kapli a s překvapující zaníceností nehleděl na oltář. Nikdo svoji zbožnost netajil a dával jí volný průchod dle své duchovní vyspělosti nebo temperamentu. Vzájemné porozumění, jež nevyzvíдалo ani nekáralo hlubokou zbožnost z pokrytectví, bylo teplým poutem celé této malé církve.

Jak volně se tu Marii dýchalo! Zde padly ohledy, které ji od duchovního vzestupu zdržovaly, padly i vnější trapné události, které ji doma dusily, zde našla střed své bytosti, pocítila po prvé svoji individualitu a její mocné sklony. Volná a šťastna jako ptáče v lese, v němž se zrodilo, dala se na pochod k Bohu.

PRVNÍ KROKY.

První paprsky proklouzly gotickými okny domácí kaple, promítly barevné skvrny na mramorové dlaždice, když Marie dokončila v sakristii přípravy ke mši svatě.

Již za ranního šera procházívala se zahradou, opojena v srdci Pánem, jenž prostupoval její bytost citelně do posledního nervu, takže se zdála býti nesena sladkou mocí do nitra vlastní duše, do samoty, z níž ji nevypudil ani nejrušnější běh dne.

Eros, zproštěný vášní, se zachvíval pod dechem Božím v úchvatu první lásky panenské duše, jež se volně a lehce vznášela dle rytmu písní Miláčkových.

Marie kvetla. Líbezný úsměv provázel její slova i drobné úsluhy, kterými častovala všechny domácí.

Že je duchovní život těžký, plný útrap, zapírání? Ne, tyto zkušenosti Marie potvrditi nemohla. Je naopak netušeně bohatý, všechny schopnosti duše uvádí v pohyb, že člověk se naprosto necítí osamocen, nýbrž svět pro množství vnitřního dění ani nevnímá.

Věděla ze životopisů svatých, jak tito dovedli tuhým pokáním svá těla krotiti, proto se také pokusila snášeti horko dne v žízni a hlad ukájeti postem. I drátěný pás si zrobila — ale vše bylo marno. Necítila bolesti, ani ujmy. Vnitřní blaženost proudila tak mocně do všech údů těla, že bylo neschopno pocítiti utrpení. Každý sebezápor vyvolal nový vznět horkých citů lásky.

„Paní matko“, řekl jednoho dne zeť lady

Grace, „letos nebudete musiti v zimě svítit, — hleďte na naši Marii, jak září!“ Všechno se smálo.

„Je jistě zamilovaná“, usoudily sestřenice s pochopením a srdečně se k Marii přitulily.

Jednou zastihla Marie tetu, jak obvazovala služce tvář, pokrytou tak odpornou vyrážkou, že se Marie musila rychle otočiti, aby potlačila odpor, jež v ní vzbuzoval pohled na vyrážku. Zůstala zdrcena poznanou vlastní slabostí. Ale v noci, když vše usnulo, rychle vyhledala služku v jejím hnisem znečištěném loži a dusíc se zápachem, lehla si vedle ní. Pak jí přikázala, aby o všem pomlčela a zůstala do rána. Druhého dne vstala obsypána vředy.

Když nastaly podzimní dlouhé večery, sedávaly ženy ve vysoké klenuté místnosti u kolo vratů a předly. Marie ráda přisedala k staré služce blízko krbu. Plameny proskakovaly mezi vonícími poleny, tu a tam vyskočila jiskra nebo se zaperlil smích některé z přadlen. Venku sténal vítr a dešťové kapky šlehaly do oken.

Služka Marketa prožila svoje dětství v klášteře cisterciacek. Ráda vzpomínala a vyprávěla o přísném životě řeholnic, které jako bílé lilie nočním bděním, zpěvem žalmů a stálým rozjímáním tvořily duchovní zahradu, která, ošetřována Matkou představenou, vydávala úrodu ctností.

V klášterní rodině vládla tuhá kázeň. Jednou sestra vrátná, která byla jinak velmi milá řeholnice, odpověděla svéhlavě Matce představené a byla potrestána za svoji neposlušnost vězením trvajícím několik dní.

Marie překvapeně spustila ruce s kužele: „Za několik slov tak ponižující trest? Ne, to bylo přece jen příliš mnoho!“

„V životě řeholním mají všechny skutky jinou váhu než činy křesťanů žijících ve světě. Je to stav vyvolených, kteří mají nahrazovati

nejvěrnějším plněním příkázání evangelijních to, co svět lehkomyšlně opomíjí. Je to nejjistější cesta k svatosti pro toho, kdo se podřídí reholním pravidlům a vůli představených i ve věcech nejmenších", řekla Marketa.

Marie dosud o životě v klášteřích mnoho nevěděla, proto s opravdovým zájmem poslouchala starou služku, která dovedla poutavě vylíčit denní pořádek v řádě cisterciacek. Mnoho tím získala. Počala chápat úkony zbožnosti, ať již to byla modlitba nebo služba lásky vůči bližnímu, jako závaznou povinnost, kterou nutno konati s vědomím odpovědnosti i za těžkých okolností co nejlépe.

Duchovní život Mariin vlivem těchto myšlenek zintensivněl, ale snad i zpřísněl.

Dětská volnost vztahu duše k Otci byla doplněna touhou po činnosti vskutku plodné, kterou by mocně působila pro vzrůst království Božího i za cenu obětí. Dosavadní zbožnost se jí jevila jako pohrávání si a prosté těšení se ze vzácných darů Božích.

Její bytost zatoužila po mocných perutích, jimiž by se vznesla přes všechny překážky až k modru nebes, aby tam vyslechla úradky Boží a jejich provedení učinila svou kořistí.

Zde v příjemném domě milé tety k tomu nebylo půdy. Zde se krásně žilo rodinným i křesťanským životem, ale právě normálnost tohoto života se vzpírala každému vyššímu vzletu. — Klidné štěstí příbuzných, jež lidskou přirozenost uspokojovalo, bylo zdůvodněnou zbraní proti touhám Mariiným. —

„Radovala jsem se a děkovala Bohu, když jsem viděla Tvoji upřímnou zbožnost, vždyť vidíš sama, jak se snažím, aby celý můj dům zůstal věren víře katolické, ale toho, že bys chtěla opustiti vlast, kde je nyní všech lidí pevného náboženského přesvědčení třeba víc než kdykoliv jindy, jsem se nenadála. - A proč

chceš vlastně odjetí do Francie, abys tam mohla v klidu, v sobeckém klidu, v nějakém klášteřském životě nerušeně — bezstarostně, zatím co nad tvými rodiči a příbuznými bude denně pro vyznání víry viseti meč? Styděla bych se, Marie, takovým myšlenkám se poddat a dokonce je slovem projevit“, skončila lady Grace.

Marie seděla s očima sklopenýma, bledá, jako bez života.

Den ze dne jí všichni radili, aby zanechala tohoto snění, jen sir Ralph pronikl hloubku jejího rozhodnutí a kteréhosi večera řekl své choti: „Zdá se mi, že bude vše marné. Jsem rád, že není mou dcerou.“

Lady Grace psala druhého dne siru Wardovi. Tím začala bouře.

Ještě nikdy Marie neviděla otce tak rozčileného. Přepadlý, s ohněm v očích přecházel pokojem a hned zase vyčerpán usedal. Jako rozžhavené olovo hrnula se na Marii otcova slova: „Časy jsou mnohem horší, než za zesnulé královny Alžběty. Jakub Stuart zuří, vydává nová prohlášení vůči katolíkům, takže jsou úplně vydáni na milost každému člověku zlé vůle. V noci jsou lidé bouřeni ze spánku, horda pacholků přehází všechno zařízení, probodává tapety a koberce, pátrajíc po věcech, jež by měly vztah k víře katolické. Pak si vezmou, cokoliv se jim líbí, a běda tomu, kdo by se ozval! Majetku zbavení lidé přicházejí žebrat.“ Kolik on sám živi ze svých bývalých nájemců, místo aby oni jemu platili nájemné! Přišli o dobytek, zásoby, takže musili své selské usedlosti opustiti. Lid utíká z vesnic do lesů a stěhuje se na sever, aby ušel tyranii. Mnozí pochybují, zda katolíky Bůh opravdu neopustil, nemají-li ti druzí snad pravdu. „A Bůh, Marie, mlčí! Komu můžeme zazlívát, když odpady se množí?“

„Ano, je pravda, že mnozí z mladých šlechticů a snad polovina mužů našeho rodu je mezi

nimi, že se tajně scházejí k nočním poradám, aby učinili tomu řádění konec. Ale já jsem věrný poddaný králův, proto nesouhlasím s násilím a jako křesťan se rozhodně stavím proti krveprolití. Zním však jinou cestu, Marie. Cestu klidného vývoje našich práv. Ty mi však musíš pomoci, jen na tobě vše závisí!”

Marie zvedla své umučené oči. Ubohý, ubohý otec, jak zestaral! A ona ví, že mu i tu poslední naději musí zlomiti. Nelze jinak, i když při tom srdce puká.

Zda-li zná lorda Nevilla? Ano, vzpomíná si na jeho úzký, duchaplný obličej. Je dědicem ohromného majetku a touží po ní, aby ji učinil matkou mocného katolického rodu. Tímto sňatkem by se katolická práva posílila, protože lord Nevill u krále mnoho znamená a jeho bohatství budí králův respekt. Po této stránce je Jakub Stuart slabochem.

„Uvaž, Marie, že lord Nevill je dozrálý muž a v jeho letech se dává srdce trvale, věrně. Je poslední nadějí katolické Anglie.” — — —

Marie klečela v kapli děsem ztrnulá. Těžce oddechovala, myšlenky jako mlhy se jí válely bolavou hlavou. Ne, takovou chvíli by dvakrát nesnesla!

Její obrazivost je jako ochromena, nemůže se zbavit posledních vjemů. Vidí otcův kamenný výraz, jeho oči, které se jí zříkaly — slyší hlas, rozpoutaný jako vichřice: „To je tedy tvá zbožnost, tvá láska k rodičům, tvá poslušnost!” a smích jako pila ostrý přerušuje její vzpomínky.

Sama neví, odkud vyšel; z jejího srdce nebo se někdo, snad ďábel sám, s rozkoší utápí v jejím bolu?

Nikdy by si nepomyslila, že duchovní život může býti tak těžký. Toužila po kříži a dostalo se jí víc, než může unést. K otci se chová jako by neměla citu a lordu Nevillovi, k němuž má všechnu úctu, láme život.

Ví však bezpečně, že nejedná z vlastní vůle. Uprostřed bouře cítí klid z přítomnosti něčeho, co nedovede vyjádřiti. K tomu kompasu vnitřního života volá: „Bože, buď milostiv ubohé hříšnici!”

Sir Ward druhého dne odvezl dceru do Londýna, kde Otec Holtby, dávný rodinný přítel, měl Marii přiměti k povolnosti.

Starý úctyhodný misionář vyložil Marii krátce, že poslouchati je víc než obětovati, proto chce-li projeviti vděčnost Bohu a prospěti svým souvěrcům, jest její svatou povinností, aby svolila k sňatku s lordem Nevillem.

Pak sloužil mši sv. za dar osvětlení a poznání vůle Boží.

Marie prosila, aby tentokráte bojoval za ni Bůh sám. Byla bezbranná, nezbylo jí nic, než modlitba. — Zapomněla na své okolí, až ji vrátil smyslům čísi pláč. Trhla sebou a udiveně pohlédla na Otce Holtbyho, který neutěšitelně vzlykal: „Mé dítě, jsem velký hříšník — po proměňování jsem převrhl kalich s Krví Páně — a při tom jsem uslyšel hlas — přísný, hrozný: Chraň se, abys nezvrátil ještě druhý kalich, který jsem si připravil k oběti v srdci své vyvolené!” Nyní vím, dítě, že úmysly Boží jsou jiné, než plány lidské. Přečiním se ze všech sil, abych ti urovnal cestu, po níž máš kráčet za hlasem Páně.”

VE FLANDŘÍCH.

Boj je skončen. Marie stojí na zádi lodi a dívá se na mizející břehy vlasti. Tam zůstal její otec, matka, sourozenci. Otce již asi nikdy nevidí, byl tak pobledlý, unavený. Bez trpkosti se loučil, ale přemožen útrapami posledních let zlhosejněl. S tupou, nevyplakanou bolestí vstoupila Marie na palubu lodi.

Vlnky hrály tisíci odlesky. Široširý vodní prostor dýchal svěží vlhkost, vábil neodolatelně oči, uklidňoval, sliboval...

Marie přivřela víčka: „...každý, kdo pro jméno mé opustí dům nebo bratry — nebo otce... stokrát více dostane a život věčný zdědí.“ — Něco jemného, tklivě krásného se uvolnilo v jejím nitru, stoupalo vzhůru a zaplavilo všecku bytost.

Slzy jí proudem stékaly po tvářích na ruce, kde je vítr vyssával. Lidská přirozenost dobyla svých práv, Marie usnula. — — —

Tak tedy vypadá katolický stát! Marie se bystře rozhlížela. Domy ozdobené ve štítech sochami svatých — procesí s vlajícími korouhvemi, zástupy lidu, kněží, řeholníků a řeholnic v podivných čepcích. Chrámy otevřené, takže je širokými dveřmi viděti přímo na oltáře, plné světel, lilií a růží. Radost a nová chuť k životu pohnula Marií. Ptala se po anglickém semináři.

Byla to velká, nová budova s umělecky vypracovaným portálem, nad nímž trůnila Panna Maria. S dopisem od Otce Holtbyho v ruce překročila práh hovorny.

Přivítal ji kněz menší postavy, bystrých očí. Čeká prý na ni již dlouho on i Matka abatyše,

kteřá zároveň vzkazuje, že může okamžitě nastoupiti, jako sestra laička v klášteře klarisek. Chorových sester je zatím nadbytek. Bude pro ni snad tělesná práce vyčerpávající, ale tím záslužnější.

Překvapeně vyslechla Marie podivuhodnou výřečností nadaného kněze. Ale jak má všemu rozuměti, vždyť ona si dosud určitého kláštera nevyvolila?

„Bůh volil za vás! V jmenovaném klášteře je mnoho sester Angličanek, smutno vám tam nebude.”

Také nebylo. Neměla času na smutek, ani pro tělo, ani pro duši.

Brzy ráno vzala na záda koš a vydala se ulicemi města na žebrotu. Ranní vzduch byl ještě osvěžující a lidé dost štědrí. Někdo dal zelí, jiný hrách, fazole, pecen chleba i velkou kyticí květin pro oltář. Ohnuta pod tíží břemene, sluncem ožehnuta, upocena, vlekla se pak domů. U fortny složila náklad, stojíc, snědla svůj ubohý oběd a pak šla žebroti znovu. Odřená ramena pálila, nohy bolely. Ale co platno. Řeholní stav je svatý stav a poslušnost je jeho základem.

Je pravda, že Matka abatyše řekla: „Vím, že žebrota není přiměřeným zaměstnáním pro sestru Marii, ale blaho kláštera vyžaduje, aby zatím na svém místě zůstala, protože lidé příjemné a pokorné sestře projevují více štědrosti než jiné.”

Ty hrozné noci v cele Mariině! Čtyři vlhké stěny a krátké lože, na němž pro tělo nebylo odpočinku. „Můj Bože, to má být duchovní život? Kde nabrat síly a látky k rozjímání, když je mi i možnost posilujícího spánku odepřena?” I myšlenky jí bolely.

Nejhorší však byli lidé. Dokud neuměla francouzsky, mohla se na svých cestách zaměstnávat v nitru Bohem. Časem začínala rozuměti

i mluvit, což se jí stalo novým utrpením. Ona, dáma ze šlechtického rodu, zvyklá na jemné způsoby a rytířské chování svého okolí, se ocitla najednou mezi lidmi ulice. Snad nebyli zlí a nechtěli ji zahanbovat, ale ve své prostotě a přirozené tvrdosti rádi vháněli Marii krev do tváří tu vtipem, jinde otázkou, že zmateně utíkala tím krásnější ve své uražené cudnosti. To vše jí jen přidalo popularity. Koše ani nestačily, proto byla Marii přidána na pomoc sestra Jaquelina, zdravá, červenolící dcera rybářova. - Ach, toho nekonečného povídání! Celou cestou hlasitě myslila, vzpomínala a všechny zrakové vjemy převáděla okamžitě ve slova. Když se večer vrátily, ještě s řečí nebyla hotova.

Je pravda, že sestra Marie byla v klášteře ctěna, mluvílo se o její pokoře i ve městě a sestra Jaquelina byla přesvědčena, že Marie je omilostněnou světicí, která obcuje i s anděly.

Kdykoliv Marie promluvila, obracela k ní svůj plný obličej, očima se zavěsila na její rty a poslouchala s tak zřejmou zvědavostí, že Marie se stěží ubránila úsměvu. Co řekla, to bylo Jaquelině svaté. Byla by za pravdivost slov své spolusestry šla do ohně. „Zítř nepůjdeme nikam“, řekla jednoho dne sestra Jaquelina. „Přijede generální visitátor, bude jistě i s vámi mluvit. Je sice Španěl, ale umí anglicky a věnuje vždy zvláštní pozornost sestrám Angličankám.“

Byl ještě vyšší než Marie, pomalý v řeči i v pohybech. Z jeho tváře se nedalo téměř nic vyčísti. Každé hnutí v očích přikrýval těžkými víčky.

„Je velmi namáhavé pro ženu, která nebyla zvyklá tělesné práci, má-li se hned prvního dne postavit k prádlu pro sto nebo více sester, umývat nekonečné chodby nebo štípat dříví. Já jsem mladá a dovedla jsem se již svému stavu přizpůsobiti, cítím však s ostatními ženami svého rodu, jichž sem stále mnoho z Anglie při-

jíždí. Přišly jsme s touhou zasvětit svůj život modlitbě a rozjímání. Jak se však může mysl uvolnit, je-li tělo všecko bolavé, a oči pálí hořečkou, že konečně z toho i duše onemocní? Pravda, vše se dá unést jako kříž, pod nímž se denně bolestně padá. Je to však smysl řeholního života utloukáním těla vypěstovati otupěle trpělivou duši?"

Jeho oči vyslaly hřejivé paprsky. Mariino rozbušené srdce se uklidnilo. Pak řekl: „Vy jste, sestro, dosud slavných slibů nesložila, jste tedy volná. Vyberte si jiný způsob života, jinou řeholi, kde byste mohla chváliti Boha podle hlasu svého srdce. Budu-li vám moci v něčem prospěti, učiním to s největším potěšením. Obráťte se vždy na mne!"

Pak následovala bouřlivá konference s duchovním vůdcem kláštera, s abatyši a novicmistrovou. Generální visitátor měl mnoho důvodů k výtkám.

Sestra Jaquelina, která jako obyčejně věděla vše první, běžela do Mariiny cely zvěstovat, co se právě přihodilo. Zůstala však státi na prahu s otevřenými ústy, v nichž uvázlo první nachystané slovo. V tmavém koutě klečela Marie s pažema rozpjatýma, s tváří oblitou bílým světlem.

Rychle zavřela dveře a poklusem spěchala s druhou, ještě zajímavější novinkou za sestrami. Vždyť ona věděla, že Marie je velká svatá! Teď to dokáže těm, které pochybovaly. — —

Za několik dní kráčela bruselskými ulicemi štihlá, nápadně hezká dívka. Stručně vyložila generálnímu visitátorovi své plány. Chce založit klášter anglických klarisek. Prosí jen o vlivnou přímluvu na příslušných místech. Finančně je ústav zajištěn, protože při vystoupení z kláštera dostala své věno zpět a to stačí na zakoupení budovy v okolí Gravelinu.

Ale nešlo to tak hladce, jak se domnívala. Bylo třeba svolení mnohých prelátů, jejich dobro-

zdání, která udíleli po nekonečných audiencích, při nichž byla nucena s vyčerpávajícím napjetím odpovídati na rafinované otázky, které ji duševně takřka obnažovaly.

Jinde ji nechali hodiny čekati a pak jí bylo řečeno, aby přišla po druhé. Podobné obtíže stíhaly i sestry, které měl její klášter shromáždit. I ve snách vystupovala Marie po schodech, jež se před ní jako z klubka odvíjely, v šatech plných prachu a inkoustových skvrn stála pojednou před církevními hodnostáři, kteří jí citovali paragrafy . . .

Konečně bylo dosaženo cíle. Zahrada Boží se zazelenala. Ticho bylo na chodbách nového kláštera, takové slavnostní a sladké. Jako by v něm člověk vdechoval smysly rozprášenou vůni extasí. Řehole sv. Kláry byla zachovávána v původní strohosti. Jedlo se pouze jednou denně, maso však nikdy podáváno nebylo, ani ne nemocným. Sestry se oděly v hrubě tkané habit, spávaly na slámě nesvlečené, aby o půlnoci, stříbrným hlasem zvonku probuzeny, vyzpívaly první chvály Bohu.

Marie byla šťastna; tak nevyhovitelně šťastna! Všechny trampoty zůstaly jakoby do moře vrženy a ona žila na ostrově štěstí. Mír, o kterém svět za fortnou klášterní ani v nejžádoucnějším útvaru života neměl potuchy, ssála a vydechovala jako vzduch. — — —

Sestry pilně pracovaly a Marie mezi nimi. Pojednou se jí ruce zachvěly, duše jakoby vymrštna mimo prostor, v mlhavém světle, kterého oči neviděly, poznala svůj osud: „Vyjdeš odtud!“

Polo v mrákotách se potácela s ostatními novickami do choru. Ó, kdyby mohla jistotu vnitřního poznání rozvrátit, zeslabit!

Matka představená ji pobouřeně vyslechla a její pohled byl tvrdší než slova. Což nemá dost jednoho dobrodružství a pomluv, které jí vy-

nesla cesta do Bruselu? Sama bez doprovodu jako muž vyjednávala s úředníky i s vladařem. Nevydala v posměch svoji dívčí čest? A teď si zase ve své fantastické, těkavé povaze chce namlouvat vyšší poslání! Či jí není řehole sv. Kláry dost přísná? Patrně jí nezachovávala, proto se stala hračkou ďáblou. Ano, pokání, modlitba a půst ji brzy vyléčí z její vysokomyslnosti!

Marie políbila zem a odešla. Kam se ukrytí se svým ponižením? Sestry si ji prohlížejí s útrpností, společně se za ni modlí a ona víc podobna kostlivci než člověku, marně, marně tluší hlas, který ji mučí ve dne v noci.

Řeholní družina je tím případem zasažena ve svém klidu, všichni žijí v stálém očekávání rozhodující události. I představená uznává, že je nutno jednat, proto mírní svoji příkrost a dopřává sestře Marii klidu a zproští ji vazby.

Konečně Otec Lev se vyjádřil: „Můžete jít nebo zůstat, čiňte, co je vám libo.“

Má se Marie radovati, že je volná? Ó, kdyby věděli, jak se dusí hořkost! Kam vlastně půjde? Vždyť tu našla milý, šťastný domov, zde po letech bojů a nejistot po prvé si oddychla, okusila trochu radosti. Sama neví, kolik dní se těšila. Ta blaženost tak rychle utíká!

Pohladila svůj hnědý cestovní plášť, věrného druha na pouti životem, a pak rychle svlékala po částech řeholní oděv. Polibky se s ním rozloučila.

Za chvíli se mihla kolem fortny vysoká, štíhlá postava. „Můj Bože, kdo to byl? Vždyť já jsem nikoho do kláštera nepouštěla!“ Vtom uviděla sestra vrátná v koutě složený habit. „Tedy ona přece odešla? Bůh jí buď milostiv!“

Na ulicích plno slunce, májový vzduch voní květy, v koutě u zdi se popelí vrabci a kočka po nich šilhá. Dva mladí, rozesmátí lidé minuli dámu v hnědém, která spěchá jako tisíc jiných

snad na trh nakoupit zeleniny, či ví Bůh sám, kam.

Marie si přitlačila vysoký klobouk, který chránil její tajemství — ostříhané vlasy. Nemyslila na nic. Vždyť je dnes v rukou Božích jako prvního dne svého života. Čeho se tedy báti? Se statečným úsměvem na rtech zapadla v hlučícím davu.

OPĚT DOMA.

Lod' lehce sklouzala po vzdutých vlnách. Moře bylo neklidné. Marie se ráda zadívala do závratné výše stožárů a zase zpět na palubu, která jí pak připadala tím nepatrnější v tom prostoru vod a nebes. To ji dráždilo k odvaze a rozněcovalo důvěrou v Boha; postaviti se na nejmenší plochu mezi dravé živly a jíti za hlasem Kristovým i po hřebenech vln. Nechápe, jak mohl Petr pochybovati, snad proto, že jeho srdce ještě nehořelo láskou, že více dychtilo po moci, po účasti v slávě Syna Božího. —

Tak Marii napadá, že i její situace není nepodobna chůzi Petrově po moři. Za několik hodin bude doma. Kdo ví, jak bude přivítána? A co společnost, které se nevyhne? Ti mravně nejzchátralejší první po ní hodí kamenem. Co zachráni její sebevědomí před zhroucením? Ví dobře, že vše, co právě prožila, bylo jen episdou, že vstupuje do nového údobí života, proto nesmí se dáti lidskou zlomyslností uštípati. Jedině neochvějná důvěra v Prozřetelnost ji udrží nad vodami. —

Byla přijata svými vlídně i radostně. Otec i matka dosud žili a usadili se ve vlastním paláci v Londýně. V bezprostřední blízkosti dvora bylo katolíkům bezpečněji než na venkově. Nikdo Marii neobtěžoval trapnými otázkami, a tak během několika dní se cítila mezi svými jako by nikdy nebyla domov opustila.

Pak se objevily první návštěvy. Odpovídala bez rozpaků s přímým pohledem tváří v tvář.

S úsměvem vyslechla různá mínění dam, které se velmi moudře a shovívavě tvářily, jsouce

přesvědčeny o své nepostradatelnosti v lidské společnosti. Vždyť ony věděly, že pro urozenou dívku je řeholní život velmi tvrdý! Mládi však zmoudří až po zkušenostech — proto se pranic nediví, že se Marie vrátila.

Poněvadž Marie nic nenamítala, brzy nebylo látky k dalšímu rozhovoru o tomto tématu, ne-
zbylo tedy dámám, než aby zavedly řeč jiným směrem, nebo se poroučely. Všechny návštěv-
nice si však odnášely souhlasný postřeh, že Ma-
rie se vrátila k nepoznání změněna. Její dříve
smutkem zastřené oči svítily ocelovou pevností,
její úsměv vábil k sdílnosti, její řeč, tímto dvo-
jím půvabem doprovázena, byla naprosto odliš-
ná od obvyklých salonních rozhovorů. Co slovo,
to jistota. Dobře mířené šipy jakoby ji nezasa-
hovaly. Zůstávala vždy klidnou, vyrovnanou,
takže přítomné ženy-aristokratky v její společ-
nosti nějak šedly a ty lepší, zvláště mladé dív-
ky, s obdivem sledovaly všechny její kony.

Když se společenská sezona rozproudila, sta-
la se Marie jejím středem. Kdekoliv se objevila,
tam vzbudila zájem, který končil obdivem a přá-
telstvím.

Vyskytly se sice hlasy, které šeptaly, že Ma-
rie přece jen příliš brzy zapoměla na závoj kla-
risky, ale více jí vytknouti nemohly. I když by-
la postavena v čelo mladých dívek při různých
slavnostech velkého slohu, zůstala vždy dámou
v pravém slova smyslu, která oslňovala, ale zna-
la váhu slov i nebezpečnost okamžiků.

Rozkoše královského dvora neměly pro Marii
vnitřní přitažlivosti, hledala a také objevila něco
jiného. Záhy zpozorovala, že všechna lidská
srdce jsou v podstatě stejná, že žizní po trva-
lém štěstí, že pod nádherným úbořem dvořana
se skrývá unavený člověk, který touží po ně-
čem vyšším, než je svět a jeho radosti.

Marie dovedla vhodnou větou vytáhnouti na
světlo, co její instinkt tušil. Bylo jí pak rozkoší,

zatím co dav se opájel tancem, vysvětlovati svému kavalíru základní pravdy víry.

Jinde stačilo při promenádě zašeptati pod vějířem datum a místo, kde bude sloužena mše svatá. Neznala většího požitku, než když mohla uprostřed ruchu a slavnostního veselí v koutě salonu sednouti na pohovku s člověkem hledajícím království Boží.

S úspěchy, které den ke dni se množily, rostla i její odvaha. Jako by pronikala srdce lidská, s takovou jistotou přistupovala k těm, v nichž tušila katolíky ať již veřejně odpadlé, nebo zastrašené a lhostejné. Burcovala jejich svědomí, s ohněm zapalovala odvahu, které bylo ještě stále potřeba těm, kdož se zúčastňovali bohoslužeb. Zprostředkovala styk s kněžími a námitky vyvracela svými prohloubenými vědomostmi jako theolog.

Brzy měla kolem sebe družinu dívek šlechtického stavu, s nimiž podnikala s neutuchající energií lov na lidské duše.

Již jí nestačil revír u královského sídla. Navštěvovala i londýnskou periferii a rozsávala dobro hmotné i duševní. Kde bylo potřebí, přiváděla kněze, aby maličké křtil a vyučoval, snoubencům žehnal nebo zpovídal a podal Tělo Páně. Na život a na smrt by za ní její chudí šli. Svou odvahou strhovala všechny, ale opatrná dovedla také býti. Když jela ve společnosti koňmo na procházku a nějaký ubožák jí chtěl chvalořeči, jež by vyzradila všechno, projeviti vděčnost, trhla otěžemi a s pokrčením ramen unikala nebezpečí.

Život v Londýně byl Marii velkým dobrodružstvím. Každý den přinášel nové zprávy o rostoucím životě náboženském, nutil k nebezpečným pochůzkám a při tom dovoloval užívati pracujícím duším z nevyčerpatelných milostí, které nabízí církve věřícím ve svátostech, hlásáním evangelia a hlubokých meditacích.

Mariin duch hořel a úžasně mohutněl. Její duše se slévala v jedno s Duchem Božím, který její přirozené schopnosti znásobil, takže pronikala obtíže, které jí apoštolát přinášel s nadpřirozenou bystrostí. Vždy si věděla rady a pomoci. Něco nadlidského z ní vycházelo, čistého a zdravého, že lidé k ní lnuli s neomezenou důvěrou. —

Jednoho večera seděla se svými šesti nejvěrnějšími družkami v tichém přítmi svého salonku. Na oknech visely závoje londýnské mlhy. Marie hodnotila v myšlenkách své plány do budoucnosti. Tu Marie Poyncová, přehlédnuvši rychle pět dívčích očí, jako by si od nich vyžadovala odvahy, promluvila: „Od té chvíle, kdy jsme se přidružily k tobě, Marie, poznaly jsme pravou cenu života a jeho hodnot. Proto my všechny, jak nás tu vidíš, dnes také od života žádáme něco jiného, toužíme po činnosti, která by i naše duše zaměstnávala a obohacovala vědomím užitečnosti. Jaký smysl mají nekonečné večery u plných stolů? Ty hladké rozhovory o ničem? A vdáme-li se, kdož ví, zda v zápase s prostředností nepodlehne? Rozhodly jsme se tedy, že ti nabídneme své schopnosti i své jmění. Odejdeš-li do ciziny, půjdeme s tebou, vstoupíš-li do kláštera, budeme tě následovati, zůstaneš-li v naší vlasti, budeme i zde bojovati pro vítězství pravdy. Naši otcové jsou o všem již dříve zpraveni a Bohu díky, že se nikdo z nich proti nám rozhodně nepostavil.“

Marie sice tušila, že k něčemu podobnému dojde a dojíti musí, ale že by se vše odbylo tak hladce a v tak krátké době, toho přece se nenadála! Byla bez svého přičinění postavena k hotové věci, stačilo vstoupiti v loďku a odraziti od břehů. To také učinila.

Odjela se svými družkami do Sv. Omeru, aby zařídila ústav pro výchovu dívek, především Angličanek, kterých tam bylo mnoho. Mělo se

jim dostati kromě vzdělání, přiměřeného jejich šlechtickému stavu, důkladné náboženské výuky, aby se staly později i duchovními matkami nových anglických katolických rodin.

NA VÝBOJ.

Ústavu se dařilo. Po dvou letech čítal asi padesát sester. Byly to většinou dívky z předních anglických rodin. Mezi prvními, které opustily vlast, byla Barbora Babthorpová.

Marně se snažila lady Grace svoji nejmladší dceru získati pro rodinný život. Všechna její praktická moudrost a vyhlášená výmluvnost se ukázala slabou.

Těžce, velmi těžce nesla tato dáma již druhou svoji porážku. Byla zvyklá neomezeně vládnouti mezi svými, vyšlapávati jim stezky k cílům, v nichž především ona viděla nejlepší dobro svých dětí.

„Myslíte, lady Grace, že naše představy o štěstí jiných jsou vždy totožné s jejich touhami? Mezi člověkem a člověkem zůstávají propasti, které láska může překlenouti, ale nikdy je nevyplní. V těch nevyjádřitelných a proto skrytých hlubinách duše se setkává člověk se svým Spasitelem. Tam se s Ním slévá v jedno, aby doplnil v sobě to, co v každém stvoření je nedokonalé. Jakmile si duše najde průchody do chrámu svého nitra, poznává jasněji než jiní Boha i svůj cíl v Něm. Vaše dcera, lady Grace, našla své povolání z vůle Boží, proto nemohu vám raditi jinak, než abyste jí nebránila. —

Pravá mateřská láska ustupuje do pozadí se svými sny, vidí-li štěstí dětí vzkvétat jinak. Křesťanská matka nesmí zapomínati, že děti jí nebyly dány pro ni samu, nýbrž že každý na svět přicházející člověk je určen pro Boha, aby se stal Jeho dědicem a spoluvládcem. — Volá-li Bůh někoho zvláštní cestou, pak láska ma-

teřská se i v tomto poznání má zdokonaliti tím, že se přizpůsobí vůli Boží a uskuteční dle svých možností ne své, ale Boží plány." — — —

Kněz již dávno odešel. Ticho šumělo kolem lady Grace. Opřena lokty o stůl bojovala o své lepší já. Druhého dne počala schystávat výstavu své dceři Barboře.

Když jí dávala požehnání, zaplakala, ale s jinými pocity, než při svatbách starších dětí. Pocítila hlubší bolest i hlubší radost, jako ten, kdo vykonal vše, co povinnost žádala, a pak vyčerpán usíná. — — —

Každého dne vídali obyvatelé omerští průvod děvčat, který vedly ženy černě oděné do kostela.

„Ty Angličanky jsou zvláštní osoby“, mluvilo se na trhu u kašny. „Oblékají se jako vdovy, žijí jako řeholnice a při tom nám vychovávají naše dcery skoro zadarmo.“

„To je vskutku pravda“, vkládá se do řeči objemná zelinářka. „Moje děvčata vyučují jako nějaké princezny. Kde by se naše holky k takovým věcem dostaly . . .“ Tak a podobně zní hlasy prostého lidu chválou, jako to zurčení vodního proudu za mramorovou obrubou kašny.

„Mně se zdá, že sdružení těch Angličanek se brzy rozsype“, míní jeden z duchovních města Omeru. „Žijí sice velmi přísně, jedí jednou denně, málo se vyspí, mají své hodiny rozjímání a společné modlitby a při tom všem prožijí většinu dne v namáhavé práci mezi mládeží.— Ale to není masné ani slané, připadá mi, jako by si nechávaly zadní vrátka otevřena. Proč pak nepřijmou pravidla některé ze sv. řeholí? Já si myslím, že si samy nejsou jisté, jak dlouho je zábava s dětmi a hraní si na klášter bude těšit.“

Potom se střídaly v hovorně nového ústavu návštěvy. Přišli prostí mnichové, učení jesuité i mocní preláti.

Většinou odcházeli zaraženi a ti, kteří zvlášť

kličkovali slovy, aby se vítězoslavně vrátili jako zachránci města před anglickými bludy, cítili se v tajném koutku srdce zahanbeni.

Marie přijala každého s neličenou vlídností. Její odpovědi byly prosté a přímé.

Ano, zná řeholi sv. Kláry i sv. Benedikta, dokonce čtrnáct jejich chovank vstoupilo do noviciátu benediktinek v Bruselu a v Antverpách. I stanovy sv. Terezie prostudovala, ale čeká na pokyn Boží, neboť se domnívá, že má zatím setrvati při svém způsobu života.

I katedrální kanovník byl udiven srdečnou veselostí, jež plnila oči a tvář sestry Marie. S úsměvem hleděla v budoucnost, ani dost málo se nestrachovala obtíží, které by jí se strany duchovní vrchnosti mohly nastati.

Kanovník opouštěl hovornu s větší obřadností než bylo jeho povinností. „Opravdu, statečná žena“, řekl si, když zamyšlen stoupal příkrou ulicí ke katedrále. — — —

Je zvláštní, jak lidé se instinktivně poznávají. Není třeba slov, stačí pohled, kterým se obejmě tělo i duše. Tak ti nejchudší, jimž zůstal život všechno dobré dlužen, táhli se za sestrou Marií.

Shromažďovala je v kolně na obvodu města. Krmila je polévkou a chlebem, přivedla jim kněze, který v potu tváře v těžkém, výpary přesyceném vzduchu se snažil oživit, co dávno zahynulo.

Jak byla sestra Marie šťastna, když poznávala, že i tyto, hmotnou bídou ztrápené duše se stávají schopny být slabého, ale přece jen křesťanského života!

Pozdě večer, doprovázena dogou, vracela se křivolakými ulicemi města domů.

Mezi vysokými štíty blikaly hvězdy a svatí ve svých výklencích se usmívali. —

Je možno představit si život mocnější, rušnější anebo nebezpečnější? Jako královna pro-

chází ztichlým bojištěm — těší se z vykonaného díla — těší se na sestry, které na ni čekají s dychtivostí a snad i s novými návrhy.

Když odložila plášť a rozhlédla se po svých nejméně, září jí zpod dlouhých řas přemíra štěstí.

Jak je možné, že tu s ní sedí Kateřina Schmitová? Ta statečná dívka, která zkrátka každého koně a tančila jako Salome!

Jak to, že Marie Poyntzová, jež oslňovala v salonech duchaplností, se rozhodla zrušiti zasnoubení, které z ní mělo učiniti první dámu londýnské společnosti?

Vedle ní sedí Zuzana Rookwodová, stále půvabná jako bývalá dvorní dáma — a tam se usmívá Jana Brownová, vždy především praktická, proto teď tak znamenitá správkyně společného majetku... Všechny je duchem objímá a celuje. „Moje milé, drahé sestry“, šeptají její zvlhlé oči. Co šly sem všechny hledat?

Jistě nic z přirozených hodnot světa. Nevěděly, jdou-li vsříct výsměchu nebo bídě. S objímáním se sice setkaly, ale dnes poznávají, že nejsou nadarmo na světě — že našly život v nejširším slova smyslu. — — —

Přišel podzim, plískanice a mlhy. V pensionátě se rozšířila spála. Sestra Marie byla mezi prvními postiženými. Lékaři krčili rameny, naděje téměř nedávali. Zdrčené sestry dlouho do noci klečely v kapli a bděly, aby uprosily nebesa.

Sestra Winifred přecházela s růžencem v ruce předsíní sálu pro nemocné. Oknem bylo viděti zčernalé větve a déšť bubnoval do okenic. Dusné ticho padalo ze všech koutů pokoje.

Náhle se sestře zdá, že slyší hlas nemocné. „Snad ubohá zase blouzní“, myslí si a potichu pootevře dvěře. - Marie sedí v póze jako by naslouchala, bledá, s očima plnými světla. „Již

umírá a vidí Pána", zakvílí v srdci Winifred. Nemocná se však klidně otočí a kyne jí.

„Wini, Bůh nám prokázal velikou milost — již znám naši cestu. Před chvílí mně přestala horečka, a když jsem v tom oddechu chtěla děkovat Pánu, uslyšela jsem náhle hlas, zřetelný a pevný: „Přijmi pravidla Tovaryšstva Ježíšova. Otec generál se bude zdráhat. Jdi však bez bázně k němu!“

„O, Wini, víš, jaký kámen mně spadl se srdce?“ a spíná ruce v němém díku.

„A ty chceš opravdu všechno provést?“ „Ale Wini, pochop přece, že to musí činiti Bůh sám, já budu jenom jeho nástrojem!“

„Teď mi však dopřejte ještě odpočinku — cítím, jak se uzdravuji.“ — — —

„Ďábelské pokušení, sestro!“

„Víte, Otče, že i židé řekli: Belzebubem vyhání zlé duchy.“

„Svatý Ignác nám výslovně zakázal, abychom se zabývali vedením ženských klášterů.“

„Proto jsem asi dostala ono vyzvání já a ne vy, Otče!“

Slova za slovem, věta za větou se křížily jako meče. Konečně se Otec Leo vzdal: „Pište si tedy do Říma!“

Marie sedla a psala. Dopis ověšený mnohými pečeti se octl v zavazadle anglického agenta, který jej odevzdal sv. Otcí. Bylo to na jaře roku 1616.

Odpověď byla příznivá. Biskup omerský dostal příkaz, aby společnost anglických panen vzal pod svoji ochranu. Uvidí-li se bohaté plody jejich činnosti, zařídí sv. Stolice další.

Příštího roku zakládala Marie v Lutychu, na žádost správy města, nový ústav.

ZÁPASY A VÍTĚZSTVÍ.

Jest psáno: „Nikdo není prorokem ve své vlasti.“ I sestra Marie měla pocítiti pravdivost těchto slov. Anglie první zvedla proti ní prak.

Sekretář sv. Officia v Římě četl zachmuřen dopis. Pak jej položil mezi akta, která povážlivě rostla. Kolik žalob již musil pročísti o „wardi-ankách čili jesuitkách, které se potulují světem, aby kázaly ženám evangelium“, tak posměšně i zlobně o nich psali i vlastní krajané! „Ale což, je-li vskutku pravda, že přijímají od svých kavalírů dary, že si dávají hráti dostaveníčka, že se spolčují s protestanty? Bylo by věru nejmoudřejší je rozpustit. Vždyť ještě nic dobrého o nich neslyšel“, myslí sekretář a unaven svažuje akta. — — —

Marie již delší dobu pozorovala, že spokojenost a klid z duší sester mizí. Tušily jakousi otravu v ovzduší. Situace se nedala déle tajiti. Svoolala všechny a přímo jim vyložila vnější i vnitřní nebezpečí, která je mohou každou chvíli zdrtit.

V Lutychu se sestry rozdvojily. V čelo těch, které ztrácely hlavu, poněvadž schválení stanov z Říma nepřicházelo, postavila se sestra Praxedis. Svými visemi a mystickými sny chtěla dokázati, že vedení ústavu má býti sestře Marii odňato a předáno jí.

Marie však zahořela bojovným duchem. „Ať tedy sestra Praxedis napíše své plány, jež ukáží, v jakém duchu chce společnost vésti. Já přiložím svoje a církve rozhodne, které z nich nejsou Boží pečeť!“

Sestra Praxedis svolala soud Boží. Náhle o-

nemocněla a ještě téhož večera zemřela. Opustila svět s přiznáním, že její vise i odboj byl ploidem vlastní vůle. Hrůza schvátla družinu nad bezprostředním zásahem vyšší moci. Pokorně vložily sestry své osudy v ruce vyvolené Matky Marie.

Nápory zvenčí umínila si Matka udusiti v samém středu. „Wini, nachystej vše potřebné na cestu do Říma. Bylo by marné hájiti se písemně tam, kde nás nikdo nezná, kde nemáme jediného přítele. Dokážeme na místě samém, jaké jsme a co dovedeme!”

Ještě před odjezdem získala Marie přátelství muže, jehož vliv otrásal vůlí evropských vládařů. Byl to karmelitán Dominik de Jesus a Maria.

Po vítězství císařských vojsk na Bílé hoře vracel se do Francie. Cestou onemocněl, proto zůstal v Trevíru na zotavené, jsa hostem biskupovým.

Sláva ho však předcházela. Prozíraví diplomaté jej navštěvovali a hrdé kněžny, jejichž zájmy zaplétaly politické situace, pokorně si vyprošovaly jeho rady, zatím co sv. Otec Řehoř XV. jej netrpělivě očekával v Římě.

Vyprávělo se, že Otec Dominik čte v lidských srdcích i tajné myšlenky, proniká budoucnost a mezi žoldněři se šeptalo, že se mu i koule vyhýbají.

Vzrušeně čekala Marie před celou slovuťného řeholníka. Pro nával návštěvníků byly v předsíni vysazeny dveře. Konečně stanula mu tváří v tvář. Zůstala poněkud překvapena. Uviděla křehkého, vyhublého starce, v jehož bílém obličejí žhnuly černé, pronikavé oči.

Nemilosrdně ulpěly na Marii, jako by se jí zabodávaly až k samému srdci.

„Viděla jste již neopeřené havraní mládě?“, tázal se Otec Dominik. — „Takový je dosud váš ústav. Ale buďte klidna! Vy jistě vzlétnete, vysoko vzlétnete.”

Rozradostněna tímto ujištěním, vrátila se Marie mezi své. — — —

Byl Štědrý den. Po silnici kráčelo několik poutníků. Nikdo z nich nemluvil, Rozměklé meze a šedivá oblaka zvyšovaly melancholii římské campagne.

Jack Morris, příbuzný Marie, který se dámám nabídl za průvodce, starostlivě pozoroval bledou tvář Matky. „Co se s ní jen děje? Vždyť byla během cesty plna humoru, vtípem rozprašovala trampoty cestování, a teď, když se blíží k cíli, děsí nás svou zamlklostí. Co zlomilo tu krásnou a statečnou ženu?“

Srpek měsíce proplul jemnými mraky, osvětlil římské hradby, za nimiž vyšlehly matné siluety nespočetných věží.

„Řím“, vydechla Marie a klesla k zemi, aby ji políbila. Potom, jako od temných přízraků osvobozena, obrátila se na své sestry a se známým úsměvem řekla: „Pojďme, děti!“ a první prošla ohromnou branou.

Šum a křik v ulicích věčného města působil na poutničky tísnivě. Stáli uprostřed toho lidského víru, nevědouce kudy kam. Než našli anglický ústav, kde měli přenocovat, byly ubohé ženy polomrtvé. Svatá, milosrdná noc, která uklidní a dopřeje odpočinku tělu i duši!

Druhý den nastaly pochůzky s doporučujícími dopisy. Sv. Otec přijal Marii již na sv. Štěpána. Se zájmem pohlížel na klečící ženu a když ji vyslechl, promluvil: „Vaše dílo je vši chvály hodné, těší mne, že tolik žen mu zasvětilo své schopnosti.“

Plna radosti se vrátila Marie mezi své: „Ach, sestry, nikdy bych si nebyla pomyslíla, že najdu u sv. Otce takové pochopení.“ Bohužel, neměla v některých věcech přece tolik zkušeností, neznala složitosti římského papežského dvora.

Nepřátelé však nesložili zbraní. Vtáhli i do Říma, aby tam působili na veřejné mínění.

Brzy se lidé ohlíželi za Matkou Marií, kdekoliv se objevila se svou družinou. To prý jsou ženy, které káží na ulicích, navštěvují rodiny, aby zpovídaly a dávaly rozhřešení, ano, některé jsou prý i tajně vdané. — — —

Bylo to nesnesitelné. Jack Morris věděl ještě víc, proto se vrátil jednoho dne zkrvavený. — Dlouho ležel v horečkách a z blouznivých výkřiků poznala Marie, pro čí čest se bil.

V této beznadějně situaci začala Matka usku- tečňovati své plány. Zařídila školu a vyučování.

Vlna odporu pomalu klesala. Ti, kteří přišli, nebo posílali své děti do školy na zvědy, ne- mohli nic vytýkat. I duchovenstvo, s počátku nedůvěřivé, sledovalo příznivé výsledky úmorné práce pěti sester. Kardinál Bandino, předseda sv. Officia, se vyjádřil: „Kdyby mi moje vyso- ké postavení dovolovalo, věřte, že bych byl dáv- no před tou ženou poklekl a vyprosil si její po- žehnání.”

Když byl římský ústav schopen samostatného života, odcestovala Matka Marie do Neapole, aby i tam vzdělávala dívčí mládež.

Sbírala děti na ulicích, špinavé, ubohé tvo- rečky, kteří neznali nic jiného, než jíst a pova- lovat se na slunci. Byla s nimi nadlidská práce a nijak hmotně odměňovaná. Matka Marie vi- děla, že finančně dlouho nevydrží. Peníze, kte- ré jí přicházely z Říma a Lutychu, nestačily ani na nejnnutnější. Šaty se sester takřka padaly a z postů dobrovolně udržovaných staly se nu- cené. Přece však bylo nutno vydržet, aby po- věst o úspěších vyučování přivábila dcerky vzne- šených rodin, které mohly vzdělání svých dětí úměrně honorovati. I toho se časem Matka do- čkala. Ústav byl zachován a zkvétal.

Pak si vyžádal sestry pro své město arcibi- skup z Perugie. —

Marie byla slavnostně přivítána duchovenstvem i městskou radou. Tak aspoň jednou se dostalo

Marii a sestřám bolestně zaslouženého uznání, které jim svět tvrdě odpíral.

Matce bylo sice dopřáno trochu klidu, ale začínala pociťovati následky svého strastiplného života. Hlava ji stále bolela, ani líbezny vánky Perugie jí neskýtaly úlevy, ba přidaly se žaludeční křeče.

Svět střídal v překotném tempu lidi, hodnoty, život a smrt. Sv. Otec zemřel a jeho nástupcem se stal Urban VIII. Zuzana Rookwodová odešla na věčnost a Winifred přejala vedení neapolského ústavu. Válka s Německem zaměstnávala Řím, takže na vyřízení záležitostí Matky Marie nebylo ani pomyslení.

Jela tedy do lázní léčit kaménky.

Staříčkový kardinál Trescio ji kdysi poprosil o modlitbu za své uzdravení. Ráda slíbila a vskutku hned na to se tělesný stav kardinálův podivuhodně zlepšil. Zpráva o tom se bleskurychle roznesla a milí Perugiané, snad trochu lehkověrní, pozdravovali Matku Marii jako svoji svatou, která k jejich cti a slávě se usadila mezi nimi.

S úsměvem vzpomínala na to i ono. Její cituplné oči hladily všechnu hýřivou krásu rozkvetlých oleandrů a jasnou zeleň niv, odkud zaznívaly tóny pastýřských šalmajů.

Sedávala ve stínu oliv a dívala se na bílé plachetnice, plující v jasnu ranního slunce. Rozjímalá, jak veliký dar je život, jak šťastný jest ten, kdo jím projde neposkvřený, prost jeho nánosu, který duši v ideálním snažení ochromuje. Pak blahořečila Bohu za svoje bytí. Neměřila svých skutků — vždyť, co je velké před Pánem? Myšlenka, čin, ponížení nebo sláva? On je první a poslední — počátek bez počátku a konce — z Něho a k němu spějí všechny věci. — — —

Vrátila se osvěžena na bojiště.

Po hodinové audienci u kardinála Barberini-

ho pochopila, že Řím je příliš zatížen lživou propagandou jejích nepřátel, že je příliš opatrný, aby schválil nové metody, které měly raziti v celém světě a především v Anglii, kde by se byly nejlépe uplatnily, cesty věčným pravdám evangelia.

Bojovala vši mocí svého ducha, prosila pokorně a úpěnlivě: „Eminence, myslím, že dnes a stále bude záviseti osud království Božího na odvaze jednotlivců. Vždyť Kristus přišel na svět rozhodit oheň a chce, aby hořel!”

„Odvaha? Domníváme se, že to slovo přeceňujete. Nám se příliš nelíbí. Bůh vás posiluj, abyste našla Jeho svatou vůli!” Pak se těžce zvedl, aby požehnal chvějící se ženě u svých nohou.

Snad by si byl rád s ní vyměnil místo. Kdož ví? Matka Marie aspoň výrazu jeho tváře neporozuměla. — — —

V tiché kapli Panny Marie voní lilie. V záři svící a zlata trůní Nejsvětější. Proud, ba víc než proud, široká řeka duchovní radosti vytéká po světelném paprsku z bílého Krista a plní srdce Matky Marie. Ta se usmívá, okřívá — jásá — a v hlubinách své vykrystalisované bytosti šeptá: „Ano, Pane; vždyť já již nejsem vůbec unavena!” — — —

Když druhého dne byl Matce doručen dekret, jímž se rušily její italské ústavy, přijala jej s majestátním klidem. Podařilo se jí ještě zrušení odsunutí a mezitím si připravila cestovní zavazadla. Odjede se sestrami do Německa; tam doufá nalézt dostatečný životní prostor. —

„O, ty svatá, hebká vánoční noci! Zase tě prožíváme v nejistém očekávání věcí budoucích”, myslí si Marie a vzpomíná, jak přesně před pěti lety stanuly před hradbami Říma.

Kolem vysoké kupy zasněžených stromů a blízko na obzoru rýsuje se Feldkirchen. Po cestách poskakují světla, jak lidé, jdoucí do kostela, pohybují lucernami.

„Ach, Bože, světlo a teplo...!“ myslí si Jack Morris a již vidí světlici s velkými kamny, v nichž voní smolné štípy... Vločky však zase poletují a ticho roste od země až k sněhovým oblakům. — — —

Kostel byl již liduprázdný, když farská hospodyně přistoupila ke klímajícím poutníkům, aby je pozvala na večeři.

Jaká blaženost, po dvouměsíčním slézání zasněžených Alp opět jednou zasednout k pořádné chutné večeři! Poutnice hovoří, Jack Morris se spokojeně usmívá a mazlí se s vypaseným kocourkem. Jen Winifred se nepokojně dívá po dveřích.

V studené chrámové lodi blikotají plaménky voskovic. Před jesličkami klečí ztrnule Matka Marie, bledá, s očima široce rozevřenýma. Neslyší, že farská hospodyně k ní mluví. Ta náhle pochopí, že se tu děje něco tajemného, proto položí před Matkou domovní klíč a odchází.

Půlnoc minula. Sníh obroubil římsy, posypal gotické květy a na kříže navršil bílé čepičky. Matka si prošlapovala cestu k faře. Promrzla až na kost, sotva že odemkla.

„Matko, co je?“ ptá se tlumeně Winifred. „Modlila jsem se za spásu Anglie, Bůh mi však ukázal víc, než moje lidské srdce může unést. Kdybych věděla, že mne Bůh miluje tak jako našeho nešťastného krále, snad bych zemřela radostí. Kolikrát k němu hlasem svědomí promluvil, kolikrát mu vnějšími událostmi naznačil pravdu. Ale, má drahá, svobodná vůle jest hrozný dar; ta umožňuje člověku, aby se vzešel i Bohu.“

Okna byla zalita mrazem a již svítalo, když konečně Matka usnula.

Ráno vědělo celé město, že na faře hostuje svatá žena se svým průvodem. Zástupy se tisnily přede dveřmi s prosbami a dary. Musila rychle odjet, avšak získala zde jednu duši, jež

ji již neopustila. Byla to městská dcerka Anna Grünwaldová.

Když se blížili k Mnichovu, otázala se náhle Matka sestry Anny: „Co je to Anger? Není tam klášter sv. Jakuba?”

„Ano, Matko, ale jak to víte, vždyť jste tam nikdy nebyla?”

„Má drahá, vím jen, že se tam obě dostaneme. Ty jako řeholnice a já jako kacířka.”

Dobře, že ostatní nic neslyšely! — — —

Ústavy Matky Marie dosáhly v Německu ne-
tušeného rozvoje. V Mnichově, Kolíně a v Tre-
víru byly všechny učebny přeplněny a císař
Ferdinand II. žádal o založení škol ve Vídni.

Neapolský noviciát, který byl zbytkem zru-
šeného ústavu, nestačil dodávati a vychovávat
dorost. I dvě stě nových sil by byla Matka
v době rozkvětu umístila.

Nejrušněji bylo ve vídeňské škole. Přes čtyři
sta chovank pracovalo v učebnách, hotovilo
skvostné ruční práce, cvičilo se ve zpěvu a pře-
devším v latině. Matka Marie kladla největší
důraz na zběhlost v této řeči, aby dívky roz-
uměly liturgii a proto mohly dáti jednou svým
dětem hlubší náboženskou výchovu než měly
generace předcházející. V nedostatku nábožen-
ského vzdělání viděla příčiny rozmachu refor-
mace.

Brzy se přihlásila o školu také Bratislava.
Nával žaček byl překvapující a dílo bylo koru-
nováno mnohými konversemi. Matka rozradost-
něna tak překotnými úspěchy prohlásila: „Kdy-
by katolíci žili dle své víry, mohl by císař do-
voliti i svobodu vyznání, protože ostatní církve
by většinu svých příslušníků ztratily.”

Císař zval Matku často k audiencím, při nichž
býval přítomen hrabě Althan. Ten hovořival
o náboženských poměrech v českých zemích a
důtklivě varoval mocnáře před násilným řešením
těchto otázek.

„Proč nalézají, Vaše Veličenstvo, sektářští kazatelé tolik vděčných posluchačů? Bylo by to možné, kdyby se českému lidu, jehož hluboce náboženská mysl touží po duchovním nasycení, hlásala plnost křesťanských pravd nadšenými katolickými kněžími?“

„Úplně s vámi souhlasím“, vpadla živě do rozhovoru Matka. „I naší první zásadou je, abychom nikdy nebraly lidu, k čemu lne, dokud mu nemůžeme dáti náhrady vskutku cennější a lepší.“

„Výborně, ctihodná Matko! Jsem šťasten, že nalézám ve vás tak znamenitého spojence. Nabízím vám v Praze svůj dům. Věřím, že tím ušetříme Jeho Veličenstvu tři pluky vojska a českému lidu mnoho slz a násilností. — — —

Matka Marie odjela tedy do Prahy. Bylo to v květnu. Překvapena prohlížela krásu města, jež staletí tvořila a které vláda velkého esteta, císaře Rudolfa, učinila pokladnicí výtvarného umění všech kultur a věků.

Křehké i monumentální paláce se ztrácely v jiskřivé zeleni májového jitra; strahovské stráně tonuly v záplavě květů a nad prejzovými střechami zněl hlahol zvonů z nespočetných věží. „Jak je jen možné, že to město, kde téměř každá ulice má svůj kostel nebo kapli, bylo a je stále přechovavatelem tak mnohých bludů?“ To opravdu Matka nechápala, ale těšila se tím více na práci v tom záhadném městě na březích Vltavy.

Bohužel, kardinál Harrach rozhodl jinak. Nedůvěřoval novotám vůbec a tím méně církevně neschváleným. Cožpak není vyčerpán v boji s luterány a kalvíny, může si zaváděti jako své pomocnice ženy, které z Itálie předchází pověst kacířek?

Když bylo Matce oznámeno smýšlení kardinálovo, povzdechla si smutně: „Jak se má šířiti na světě království Boží, když jeho hlasatelé a obránci si navzájem překážejí?“

Vlákna nepřízně se táhla z Prahy až do Vídně. Kardinál Khlesl, jemuž podléhaly všechny rakouské ženské kláštery, nelibě nesl, že tak významná ženská instituce se vymyká jeho pravomoci. Pozvedl proti tomu hlas až v Římě. Tím se rozvířil znovu boj o uznání stanov a existenčního práva anglických panen.

Matka, ač těžce nemocna, musila odjetí po druhé do Říma. Byla víc podobna mrtvole než člověku, když dosáhla cíle své cesty. Sv. Otec Urban VIII. jí přiznal zásluhy, projevil obdiv nad silou jejího ducha a umožnil jí obhajobu před kardinálským sborem. To byla věc neslýchaná.

Matka ve své řeči vyzvedla všechny obtíže, zápasy a neúnavnou energii, s níž ona a sestry se snažily hledati vůli Boží ve svém povolání. Za poslední desetiletí, které prožily v nejistotě o svoje bytí, vytrpěly tolik, že všechno ostatní, co je dosud potkalo, jí připadá jako dětská hra s nemocnou panenkou. Přesto však vkládá svoji vůli, majetek i budoucnost sester do rukou církve, jejímuž konečnému rozhodnutí se bezvýhradně podrobí. Dosavadního způsobu života se však před posledním slovem autority nemůže vzdáti, poněvadž se nepovažuje za oprávněnou měniti něco v plánech Božích, jejichž nositelkou se domnívá býti.

Účinek řeči byl ohromující. Kardinál Borgia, který předsedal, řekl asi za hodinu sv. Otcí: „Věřím pevně, že Matka Marie je nástrojem Božím, ale můj vliv je slabý proti moci jejích nepřátel, proto prosím, abych byl zbaven vedení této záležitosti.“ — — —

Winifred stála v rozpacích před Matkou. — „Že nemáme peněz na zpáteční cestu? To je snadná pomoc, Wini. Pokud neodepřeme jedinému žebráku almužny, dotud budeme hosty u velikého Božího stolu.“

Zpáteční cesta byla pro Matku požehnáním.

Přechod přes Alpy, čistý horský vzduch, odpočinek v horských samotách v klínu lesů a vonících pastvin, působil zázračně. Vrátila se do Mnichova zdravá a statná, jako nikdy jindy. Bylo jí však také zdraví nanejvýš potřebí; očekávala zdrcující události. Čítala s rozpuštěním společnosti.

Odjela do Vídně, aby byla blízko papežskému nunciovi a tím v nejužším spojení s Římem. Tam se jí také žilo pod záštitou císařské přízně poměrně nejkldidněji. Našla opět po letech i čas k pročitání svých duchovních zápisků. Pozorovala však, že od druhé římské cesty se v jejím duchovním životě něco zlomilo.

Nenacházela již radosti v modlitbě ani v rozjímání. Marně hledala osvěžující myšlenky nebo obraz, k němuž by mohla upnouti duši a smysly a nasytiti je. Jako by putovala skalami nebo sypkou rovinou; nikde odpočinku — nikde zotavení. Ale proč jen, proč? Čím se provinila, že ztrácí citelné spojení s Bohem?

A v této duchovní chudobě přicházeli za Matkou její mladí angličtí přátelé, dívky i jinoši, aby jim poradila, jak se vykonává nejlépe ta či ona pobožnost, které kající skutky jsou Bohu nejmilejší, jak je možno udržeti sebranost mysli a podobně.

Ráda poradila, ač sama již věru nevěděla, jak chutnají duchovní útěchy — tak daleko zůstalo vše příjemné za ní! S mateřským úsměvem provázela ty mladé postavy až ke dveřím své pracovny a myslila si: „Jak jste šťastné, děti, dokud se domníváte, že především z takových konů se skládá pravá služba Bohu!“ A ona po tolikaletém, trampotami přetíženém životě se cítí nyní jako vyhnaná od prahu Božího. Musí se vší mocí přemáhat, aby nevykřikla nevděkem vůči Bohu, ale v zápětí cítí, jak pevně je k Němu připoutána, jak hluboce Ho právě nyní miluje.

Do Vídně přijel opět slavný karmelitán Dominik de Jesus a Maria. Marie zatoužila po rozmluvě se svým starým přítelem, on jistě pochopí stav její duše. Marně však v mysli uvažovala, nenalézala slov, poznala, že je bezmocná. Když se však přece rozhodla jíti k němu, byl již Otec na smrtelném loži.

Poznal ji ještě, s námahou zvedl ruku a kynul jí. „Temná noc“, zašeptal a hlava mu klesla do podušek. Sotva vyšla z hradu, rozhoupal se umíráček. Otec Dominik zemřel.

Teprve večer napadlo Matce, že karmelitáni označují mystický stav duše, která se blíží uzrání, temnou nocí. Ale co jí na tom záleželo! V jejím nitru bylo tak zoufale prázdno, že všechna slova jí byla lhostejná, ať znamenala cokoliv. Nesla již svůj kříž odevzdaně i když byla ohnuta až k zemi. Jen Kristus sám jí mohl pomoci, jen On sám. — — —

Již byla zase v Mnichově. Jednoho večera byl Matce podán zatýkací dekret, který opravňoval doručitele, aby ji odvedli do kláštera klarisek u sv. Jakuba. Tam byla uvězněna jako žena, nadržena z kacířství.

Představená ji nevlídně očekávala. Jak byla však překvapena, když uviděla dámu majestátního zjevu, klidnou a vlídnou. Rázem zapoměla, koho má vlastně přijmouti, a uklonila se jako bývalá dvorní dáma před svým Veličenstvem.

Matka osaměla ve vlhké podzemní cele s výhledem na hřbitov. Ulehla na lůžko v bedném tělesném stavu. Co mohla více podniknouti? Odzbrojena očekávala konec své nemoci a smrt.

Sotva přivřela unavené oči, tu její duše jakoby byla zbavena těla, pohrouzila se v sebe sama a slyšela celou svou bytostí tichý hlas: „Jakže, ty bys chtěla odpočívati dříve než tě zavolám? Nestačí spokojiti se s trpělivostí, pokud je potřeba činů. Hleď, abys svůj úkol dokončila, musíš ještě mnoho bojovat!“

„O, Pane, který Bůh je tak hrozný a mocný jako Ty? Odpusť mi mou únavu! Chci vytrvale pracovati, jenom mi neodpírej svých milostí!”

Nekonečně šťastna usnula, srdce se jí chvělo radostí jako poplašené ptáče.

Druhého dne si Matka vyžádala citrony. Jak je dobře, že pochází z Anglie, země pronásledovaných katolíků! Ví odtud, že písmo psané citronovou šťávou se stává viditelné, jakmile se papír nahřeje.

Sestry směly donášeti Matce pokrmy a tajně si odnášely dopisy. Vzrušeně čítávaly pak doma její řádky. Vybízela, aby psaly sv. Otcí do Říma — v jaké se nalézá situaci, a aby zdůraznily nemoc Matčinu.

Bylo jí opravdu těžko. Ve zkaženém vzduchu, bez možnosti pohybu ztrácela poslední síly. Ležela již bez vlády — údy jí chladly. Marně však žádaly sestry i sám bavorský kurfiřt o přenesení nemocné. Katedrální děkan byl sice člověk, ale bál se inkvisice. Snažil se najíti kompromis, proto poslal Matce k podepsání několik řádků: „Jestliže jsem se nějak provinila proti víře nebo církvi, slovem nebo skutkem, lituji toho z celého srdce.”

Matku však děkanovo jednání bolestně rozrušilo. Ona, která veřejně i soukromě vždy prohlašovala, že je ochotna vzdáti se svého životního díla, jakmile ji církev odsoudí, nemůže nikdy něco podobného podepsati. Nikdy proti víře nebo poslušnosti nezhrěšila, toho si je dobře vědoma.

Od té události se Matčin stav ku podivu zlepšil. Nabývala vůčihledě sil. Také z Říma přišla překvapující odpověď. Sv. Otec vskutku nic o uvěznění Matky Marie nevěděl a rozkázal jí ihned propustiti.

„Kdo mi asi zasadí teď první ránu”, myslila si Matka, když opouštěla klášter klarisek. Maně vzpomněla, jak před dvaceti lety vyklouzla

z fortny ve Sv. Omeru, aby se vrhla střemhlav neznámým dobrodružstvím vstříc. — — —

Uplynulo sotva osm dní, když se objevila dlouho čekaná bulla, kterou se rozpouštěla zatím jen ve Flandřích společnost anglických panen.

Denně přijížděly transporty sester do Mnichova. Všechny místnosti byly brzy přeplněny, i v učebnách ležely na zemi slamníky a nové sestry ještě přicházely Co s nimi bude? Kam dát zestárlé ženy, které již domova ve světě neměly, co s novickami, z nichž mnohé pro vstup do kláštera se rozešly v nevěli s rodinami? To byly věru palčivé otázky, které Matku mučily. Nezbýlo však nic jiného, než chodit ulicemi po žebrotě, jako kdysi ve Sv. Omeru.

Těžce se žebrá ženě, které bylo jednou vpáleno znamení kacířky. Mnozí se jí vyhýbali ze strachu před inkvisicí a někteří se zřejmou zlomyslností. Ubohá Matka! Stala se terčem posměchů i svých bývalých žaček, většina rodin totiž po vypuknutí kacířské aféry vzala své děti z ústavu. Veřejné mínění, jakoby zloduchy štváno, trpně přihlíželo surovostem některých zvrhlých individuí. Tak kuchařku anglických panen, stařenku sešlou, vyprovodil kterýsi kostelník pohlavky z kostela. A mládež v lavicích tlumila škodolibý smích!

Když byly přebytečné sestry umístěny ve Vídni a v Bratislavě, kde bulla uplatněna ještě nebyla, zůstalo v Mnichově téměř tolik sester, jako na počátku všeho.

Zima jimi drkotala, světla nebylo a tak sedávaly vyhoštěné z lidské společnosti, jako Kristus mezi lotry. Po mnohých úvahách, co podniknouti, rozhodla Matka: „Děti, pojedeme do Říma! Ještě jednou padnu sv. Otcí k nohám a poprosím, aby nám dovolil otevřítí v Římě ústav.“

Když uviděla Matka na obzoru svatopetr-

skou kopuli, zaplavilo se její nitro radostnou nadějí. —

Sv. Otec dal Matce všestranné zadostiučinění a jeho příkladem vybidnutí učinili podobně všichni, kdož se osobně s Matkou stýkali. Ústav se brzy naplnil dětmi, jichž rodiče projevovali sestrám různými dary pozornost, takže Matka mohla zase jednou z přebytku rozdávat.

Bohužel, Matka musila ulehnutí; její mocná vůle tělo uštvala. Pán však bděl a blížil se... Matka upadávala do zvláštních stavů, které nedovedla dobře vyjádřiti. Slýchala čarovný hlas svého Snoubence, jenž rozmlouval s její duší, věčně mladou, lesklou jako světlo opatrné a moudré panny. Opřena o Jeho rámě, majíc hlavu v Jeho dlaních, měnila se v lásku samu.

„Pane, můj Pane, ustaň! Nejsem schopna vítí rajské věnce, dej mi práci, dej mi kříže, ať Ti získám celý svět.“ — — —

Nastaly krásné dni pozdního léta. Matka seděla v zahradě. „Wini, snad jsem nevděčná, je nám zde tak blaze, ale věř, dusí mne ten italský vzduch. Chtěla bych ještě jednou dýchatí studené větry Anglie — chtěla bych tam zemřítí.“

Šťastně dojely do Londýna. Temže valila své kalné vody jako před čtyřiceti lety. Napudrované dámy a kavaliři v dlouhých parukách plnili ulice. Překvapeně pozorovala Matka tu podivuhodnou bezstarostnost lidí, kteří žili své chvíle titěrných zájmů a rozkoší, jako by v tom byl smysl života, jako by neměli vyššího určení než rozplýtvat své síly a rozum v tisícerych marnostech.

Ubytovala se v rodinném paláci. Usmála se, když jí byly přineseny moderní společenské šaty. Přece však pohládila tu lesklou krásu a srovnala se svým zašivaným kostymem, jež si vyprosila v Mnichově od kteréési komorné. „Jak uboze vypadám“, myslila si „přece však zůstanu věrna paní chudobě.“ Byla i tak půvabná, že

budila úctu všech, kteří s ní přicházeli do styku i těch, kteří ji jen vidali.

Dlouho se v Londýně nezdržela. Odjela, aby ještě jednou navštívila místa svého dětství. —

Prošla komnatami, kde pod dozorem babiččíným odříkávala žalmy a růženec, poklekla v kapli, kde se rozvíjela její duše láskou k Bohu, laskavě se zadívala v kout u vyhaslého krbu, kde slyšela po prvé o klášterním životě. Jak naivně si tenkrát vše představovala a jak mocně i bouřlivě se jí život utvářel!

Vzpomínky končily a řada vyměřených dní spěla ke konci.

Válka, nekonečná třicetiletá válka, dýmala kouřem a čpěla krví po celém světě. I Matka Marie se skryla se svými nejvěrnějšími v selském stavení ve stínu lesů. Vojsko se však blížilo, proto bylo nutno uchýlit se do opevnění. Statečně provedla zástupy žoldnéřů, jimiž se silnice jen hemžily, svoji družinu do Hewarthu. Tam bojovala svým duchem za všechny. Ustrašení, utrápení přicházeli za ní a Matka, ač bolestmi mučena, našla vždy vhodná uklidňující slova. Všeobecně se říkalo: „Ta žena nezná vůbec strachu. I polomrtvý odchází po půlhodinové návštěvě uzdravený na těle i na duši.”

Ovšem mnozí přišli, jen když potřebovali. Winifred těžce snášela nevděčnost, ale Matka říkala: „Já svoji lásku neprodávám. Musíme se, děti, učit darovati; ne pro lásku, odměnu nebo dík, to vše je jenom obchod.”

Blížily se vánoce. Na hradby a cimbuří napadl sníh. Matčina nemoc neustávala, bolesti jako červ hryzly tělo. Teprve na Štědrý den se jí ulevilo. Sestry věřily v zázrak; vždyť kolikrát byla Matka blízka smrti a přece jí ušla! Po Novém roce však nastalo opět zhoršení. Celé tělo jí k nepoznání oteklo. Žádala tedy o poslední pomazání, ale kněz jí s úsměvem odpověděl:

„Bůh s vámi vykoná, Matko, ještě veliké věci, než vás propustí!“

„Dobře, Pane, jak Ty chceš...“ vzdychla Matka a utkvěla nekonečně měkkým pohledem na kříži.

Nastalo poslední ráno. Chladnou místností proběhly šípy červánků. Ten milý, mateřský hlas dozníval: „Buďte věrny mému dílu — Bůh vám již pomůže — kdy a jak, to je Jeho věci. Já doufám, že vám shora snad také posloužím.“

OBSAH :

V Anglii	5
První kroky	12
Ve Flandřích	18
Opět doma	25
Na výboj	30
Zápasy a vítězství	35

V Í T Ě Z O V Ě
9. svazek VI. ročníku
Br. Theofil

MARIE WARDOVÁ

Vydáno za redakce
P. Innoc. Müllera O. P.
v listopadu 1939
Tiskem Valašské tis-
kárny ve Valašském
Meziříčí.

MIRABILIS DEUS IN SANCTIS SUI!

Nihil obstat:

P. Aemilianus Soukup O. P., censor ex officio.

Imprimatur:

Dr. Joannes Martinů, vicarius generalis.
Olomucii, die 6. Novembris 1939. — Nr. 16.647.